

Open brief aan Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits naar aanleiding van de startvergadering van het loopbaandebat op 27 oktober 2015

Mevrouw de minister

Vandaag is een belangrijke dag voor u, maar ook voor het onderwijspersoneel. U start namelijk het loopbaandebat op in de hoop hiermee een deel van het Vlaams Regeerakkoord te kunnen uitvoeren. In dat regeerakkoord lezen we de doelstellingen van het loopbaandebat:

- het aantrekkelijker maken van de lerarenloopbaan
- het behoud van de mensen die voor het lerarenberoep gekozen hebben, te verhogen.

Nog steeds volgens het regeerakkoord zal er bijzondere aandacht gaan naar

- de aanvangsbegeleiding van startende leraren, hun werkzekerheid en hun taakbelasting
- de professionalisering in het algemeen.

Laat het meteen duidelijk zijn: we zijn het volmondig met deze doelstellingen eens. Wij stellen immers ook vast dat het lerarenberoep om diverse redenen nog weinig jongeren bekoort. Alle maatregelen die de aantrekkelijkheid kunnen verhogen, zijn dus welkom. U mag op onze medewerking rekenen. En voor degenen die alleen in kleuren kunnen denken, wil ik er ook aan toevoegen dat dit niets te maken heeft met uw politieke kleur.

Maar we willen wel enkele knipperlichten plaatsen.

1. Afbakening van het loopbaandebat

Het Vlaams Regeerakkoord besteedt in drie puntjes aandacht aan de lerarenloopbaan:

- de lerarenopleiding met zeer terecht veel aandacht voor de kennis van de te onderwijzen vakken en vakdidactiek
- het loopbaandebat met de doelstellingen zoals hierboven aangegeven
- meer autonomie en flexibiliteit voor de onderwijsinstellingen om een echt personeelsbeleid te kunnen voeren. Dat zou scholen toelaten om hun kader kwalitatiever in te vullen en hun leraren maximaal en efficiënt in te zetten in de klas

Het eerste puntje, met name de lerarenopleiding, komt in het loopbaandebat niet ter sprake.

Niettegenstaande een goede lerarenopleiding essentieel is om het lerarenberoep opnieuw meer prestige te geven, zijn we het ermee eens dat de lerarenopleiding uit dit debat gehouden wordt. Vorige legislatuur heeft ons immers geleerd dat als een kar te vol geladen wordt, het paard ze niet meer trekken kan.

In uw startnota worden het tweede en het derde puntje echter wel samen genomen. Het is mogelijk dat dit leidt tot een kar waarvan de wielen het onderweg begeven. Dat de scholen vragende partij zijn voor nog meer flexibiliteit en autonomie is al lang geweten, maar er wordt teveel verzwegen dat ze die nu al in ruime mate hebben. Daarenboven leren de ervaringen met de scholengemeenschappen ons ook dat die

autonomie en flexibiliteit - en dan drukken we ons voorzichtig uit - geen waarborg zijn voor het voeren van een echt personeelsbeleid. Integendeel, er zijn voldoende voorbeelden waaruit blijkt dat die gebruikt worden om personeelsleden verdere kansen in de scholengemeenschap te ontfangen. Ons geloof in nog meer autonomie en flexibiliteit is dus heel klein. Als het loopbaan debat zou gebruikt worden om de huidige rechtspositieregeling van de personeelsleden - een evenwichtig geheel van rechten en plichten - te ondergraven, dan hoeft dat debat voor ons niet.

2. Het onderwijspensioen

Het Gemeenschappelijk Vakbondsfront Onderwijs heeft in augustus jongstleden de top van de Vlaamse Regering aangeschreven om haar bezorgdheid te uiten over de maatregelen die in het federaal regeerakkoord aangekondigd worden om de overheidspensioenen en dus ook de onderwijspensioenen te verminderen. Naar aanleiding van de uitlatingen van minister Bacquellaine in de zomervakantie vroegen we u, de minister-president en uw collega's viceministers-president dringend hun partijgenoten er alsnog van te overtuigen de onderwijspensioenen niet geïsoleerd te bekijken. Het aantrekken van bekwaame, kwalitatief hoog opgeleide personeelsleden is alleen mogelijk als het loonpakket, de werkvoorwaarden én het pensioen aantrekkelijk zijn. Voor ons is dat een totaalpakket. We hebben u beloofd om deel te nemen aan het loopbaan debat. Wij houden onze belofte, maar wij verwachten van de Vlaamse politieke partijen dringend duidelijkheid over de onderwijspensioenen. Het gaat niet op dat politieke partijen aan Vlaamse kant een debat wensen te voeren over de aantrekkelijkheid van het onderwijsberoep, maar dat dezelfde politieke partijen hun hoofd in het zand steken wanneer op federaal niveau daden worden gesteld die de aantrekkelijkheid verminderen. Niemand kiest voor het onderwijsberoep omwille van het overheidspensioen, maar dat is geen reden om hen dat af te nemen. Wij onderschrijven geen loopbaanpact als we hieromtrent in de onzekerheid blijven leven.

3. Prestatieregeling personeelsleden

In het kader van de begroting 2015 nam de Vlaamse Regering vorig schooljaar een aantal besparingsmaatregelen. Laat het duidelijk zijn dat ook COC van mening is dat die maatregelen, gecombineerd met de besparingen die in het verleden werden doorgevoerd, een grens hebben overschreden.

Vorig schooljaar wilden sommige onderwijspartners ingrijpen in de prestatieregeling van de personeelsleden van het secundair onderwijs door de opdrachtennummers 20 en 21 van de leraars in de tweede en derde graad gelijk te schakelen met de prestatienummer 22 van de eerste graad. Omwille van verschillende redenen wilden wij daar niet van weten. U bent ons daarin gevolgd, maar op voorwaarde dat wij de opdracht van een leraar zouden bespreken in het loopbaan debat. Wij hebben die voorwaarde aanvaard. Uit interviews in kranten weten we dat sommige krachten nog steeds naar een gelijkstelling van de opdrachtennummers vragen. Niet omdat die in de scholen moeilijkheden veroorzaken, maar omdat ze achterhaald zouden zijn. Lees omdat ze hierin vlug geldgevoel zien om ofwel het loopbaanpact te financieren ofwel om de lopende besparingen teniet te doen. COC is bereid om over de globale opdracht van een leraar te spreken, maar verwijst nu al naar de gesprekken die er dienaangaande zijn geweest in 2006 met minister Vandenbroucke en de akkoorden die ten gevolge van die gesprekken werden afgesloten. Akkoorden zijn voor ons geen vofjes papier.

4. Financieel kader

Het loopbaan debat heeft ambitieuze doelstellingen. We zouden kunnen stellen dat we in uw nota een financieel kader missen. Dat doen we niet omdat het debat anders geen eerlijk debat kan zijn. Laat ons eerlijk discussiëren over wat een goede aanvangsbegeleiding zou kunnen zijn en welke middelen hiervoor nodig zijn. Laat ons eerlijk discussiëren over de kernopdracht van een leraar en wie dan de taken die niet tot zijn kernopdracht behoren, moet uitvoeren. Laat ons eerlijk discussiëren over de maatregelen die moeten genomen worden opdat mensen in staat zouden zijn om langer te werken en opdat het werk gedurende de volledige loopbaan werkbaar werk zou kunnen zijn. Maar men hoeft geen financieel expert

te zijn om nu al te zien dat het resultaat van al onze gesprekken een kostenplaatje zal opleveren. Wij hopen dat de Vlaamse Regering dat voldoende beseft en dan tot eerlijke conclusies komt.

In dat verband herhaalt COC nogmaals dat de indexsprong ervoor zorgt dat de Vlaamse Regering vanaf 2016 ieder jaar 160 miljoen euro minder onderwijsuitgaven heeft. Het zou de Vlaamse Regering sieren als ze dat bedrag al zou reserveren voor het loopbaandebat.

5. Verlofstelsels

Uw startnota bevat ook enkele bepalingen inzake de hervorming van de verlofstelsels. We onderschrijven de noodzaak naar meer transparantie, maar nog meer de doelstelling dat verloven tegemoet moeten komen aan de reële noden van de personeelsleden in cruciale en moeilijke momenten in alle fasen van hun loopbaan. COC verwijst in dit verband naar de bestaande mogelijkheden om loopbaanonderbreking te nemen. Dat kan momenteel in alle fasen van de loopbaan en die mogelijkheden komen tegemoet aan reële noden. Men hoeft geen helderziende te zijn om te weten dat die noden door de drastische verhoging van de pensioenleeftijd naar het einde van de loopbaan toe alleen maar groter zullen worden. We hopen dan ook dat de Vlaamse Regering geen beslissingen zal nemen die een hypotheek leggen op de realisatie van een loopbaanpact. Het is voor ons ook vanzelfsprekend dat dit ook daarna niet gebeurt.

6. Directeurs

We lezen in de startnota dat de echte bouwstenen van een school de personeelsleden zijn en in het bijzonder de leraren. Deze visie onderschrijven wij, maar wij missen in heel de nota toch een hoofdstuk over de directeur. Leraren zijn belangrijk voor een school, maar een directeur is dat evenzeer of misschien zelfs nog meer. Leraars mogen nog zo goed zijn als wij dat zouden willen, maar als zij zich niet ondersteund voelen omwille van het gebrek aan competenties van hun directeur, dan is er een probleem. COC vraagt dan ook uitdrukkelijk om tijdens het loopbaandebat ook aandacht te besteden aan de vooropleiding, opleiding en professionalisering van de directeurs.

Mevrouw de minister

Tot daar enkele bedenkingen bij uw startnota. Een loopbaandebat opstarten is relatief eenvoudig, maar tussen start en einde liggen veel wolvizers en schietgeweren. Wij hopen dat u die allemaal kan ontwijken.

Vriendelijke groeten

Namens COC

Jos Van Der Hoeven
Secretaris-generaal